Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KEAMS/mdATEL-J/22
Názov predmetu	Antropológia tela
Rozsah	2P + 1S
Počet kreditov	6
Vyučujúci	prof. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD. (prednášajúci), doc. PhDr. Martina Bocánová, PhD. (prednášajúci)

Cieľ

Vedomosti: Študent sa oboznámi s konceptom tela a telesnosti v socio – kultúrnom a historickom kontexte. Súčasťou prednášok je poukázať na to v akých situáciách ľudské telo môže vystupovať aj ako symbol a ako znak, akým spôsobom ľudia narábajú so svojim telom a tiež s telami iných. Poukážeme na spôsoby úpravy tela – tetovanie, scarifikácia... a ich význam pre ich nositeľov. Súčasťou prednášok je aj problematika masky a vytváranie alternatívneho tela.
Zručnosti: Študent vie definovať a analyzovať situácie, kde človek využíva telo a telesnosť ako znak, symbol, súčasť umeleckého prejavu. Pozná teórie, ktoré sa snažia pochopiť ľudské telo a jeho prejavy v kultúrno - historickom prostredí.
Profesijné kompetencie: Študent sa môže realizovať v projektoch zameraných na uchopenie estetického, kultúrno - historického kontextu tela, taktiež v edukačných a osvetových programoch.
Prenositeľné kompetencie: Komunikačné a analytické schopnosti, schopnosti interpretovať súčasné reálie v kultúrno historickom kontexte.

Podmienky na absolvovanie predmetu

100% záverečné hodnotenie – 70% ústna skúška, 30% spracovanie seminárnej práce.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Priebežné hodnotenie

nie

Záverečné hodnotenie

áno
100% záverečné hodnotenie – 70% ústna skúška, 30% spracovanie seminárnej práce.

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Váha hodnotenia predmetu (priebežné/záverečné)

záverečné

Výsledky vzdelávania

Vedomosti: Študent sa oboznámi s konceptom tela a telesnosti v socio – kultúrnom a historickom kontexte. Súčasťou prednášok je poukázať na to v akých situáciách ľudské telo môže vystupovať aj ako symbol a ako znak, akým spôsobom ľudia narábajú so svojim telom a tiež s telami iných. Poukážeme na spôsoby úpravy tela – tetovanie, scarifikácia... a ich význam pre ich nositeľov. Súčasťou prednášok je aj problematika masky a vytváranie alternatívneho tela.
Zručnosti: Študent vie definovať a analyzovať situácie, kde človek využíva telo a telesnosť ako znak, symbol, súčasť umeleckého prejavu. Pozná teórie, ktoré sa snažia pochopiť ľudské telo a jeho prejavy v kultúrno - historickom prostredí.
Profesijné kompetencie: Študent sa môže realizovať v projektoch zameraných na uchopenie estetického, kultúrno - historického kontextu tela, taktiež v edukačných a osvetových programoch.
Prenositeľné kompetencie: Komunikačné a analytické schopnosti, schopnosti interpretovať súčasné reálie v kultúrno historickom kontexte.

Stručná osnova predmetu

Antropológia tela – teoretické východiská .
Ľudské telo – kultúrna konštrukcia a formy reprezentácie.
Disciplinovanie tela a premeny spoločenského správania sa.
Semiotizácia tela - telo ako výrazový prostriedok, znak a symbol.
Telo v kontexte rituálov. Maska a alternatívne telo.
Osobné sféry ženy.
Žena v tradičnej ľudovej kultúre na Slovensku.
Umieranie a smrť. Spôsoby zaobchádzania s mŕtvym.
Pochovávanie a pohrebné rituály. Anomálne pohreby.
Relikvie. Tance smrti.
Symbolické násilie.

Sylabus predmetu

Antropológia tela – teoretické východiská .
Ľudské telo – kultúrna konštrukcia a formy reprezentácie.
Disciplinovanie tela a premeny spoločenského správania sa.
Semiotizácia tela - telo ako výrazový prostriedok, znak a symbol.
Telo v kontexte rituálov. Maska a alternatívne telo.
Osobné sféry ženy.
Žena v tradičnej ľudovej kultúre na Slovensku.
Umieranie a smrť. Spôsoby zaobchádzania s mŕtvym.
Pochovávanie a pohrebné rituály. Anomálne pohreby.

Relikvie. Tance smrti.
Symbolické násilie.

Odporúčaná literatúra

ABBOTOVÁ, E. 2000. Historie celibátu. Brno: CENTA. S. 524. ISBN 80-7341-560-7.
LEŠČÁK, M. - HLOŠKOVÁ, H. 1998. Žena z pohľadu etnológie. Bratislava: Prebudená pieseň. S. 182. ISBN 80-967650-9-4.
DINZELBACHER, P. 2003. Světice nebo čarodějky? Praha: Vyšehrad. S. 283. ISBN 80-7021-650-6.
LÉVI-STRAUSS, C. 1997. Smutné trópy. Praha: Odeon. S. 295. 02/69-01-026-67.
DOUGLASOVÁ, M. 2014. Čistota a nebezpečí. Analýza konceptu znečištení a tabu. S. 263. Praha: Malverm. ISBN 978-80-87580-91-2.
ASSMAN, J. 2000. Smrt jako fenomén kulturní tradice. Praha: Vyšehrad. S. 96. ISBN 80-7021-514-3.
PASTOREAU, M. 2018. Dějiny symbolů v kultuře středověkého Západu. Praha: Argo. S. 384. ISBN 978-80-257-2495-8.
BOCÁNOVÁ, M. 2016. Smrť ako téma etnologického výskumu. Kontakt mŕtvych so živými v kontexte predstáv o smrti v súčasnosti. In: Slovácko 2016, roč. 58, Uherské Hradiště 2016. S. 69-82. ISSN 0583-5569.
BOCÁNOVÁ, M. 2020. Ľúbostná mágia – magické predmety a mágia slova v archívnych materiáloch z Bošáckej doliny z druhej polovice 19. storočia. In: Slovácko 2020. roč. 62. Uherské Hradiště. S. 47-63. . ISSN 0583-5569.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský

Poznámky

časová záťaž študenta: 180 hodín, z toho:
Prezenčné: 36 hodín
samoštúdium: 144 hodín